

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6856/2541

นาง วัน เดชหรือวรรณเดช วัฒนะสิงห์ กับพวกโจทก์ นาง ลออ อัมมวรรณ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยทั้งสองในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้จัดการมรดกได้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกให้แก่ จ. ในราคา 30,000,000 บาท ฝ่ายผู้จะซื้อชำระราคาแล้ว 1,500,000 บาท ส่วนที่เหลือจะชำระในวันโอนกรรมสิทธิ์สัญญาจะซื้อขายดังกล่าวโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ได้รู้เห็น และยินยอมให้จำเลยทั้งสองทำสัญญาด้วย ต่อมา ว. กับพวกรวม 5 คน ทายาทของเจ้ามรดกฟ้องจำเลยทั้งสอง ขอแบ่งทรัพย์สินมรดก ศาลฎีกาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองแบ่งมรดก ให้แก่ ว. กับพวกเป็นเงิน 12,328,712.70 บาท และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของจำนวนเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ถ้าจำเลยทั้งสองไม่ชำระให้เอาที่ดินพิพาท ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระแทน ซึ่งคดีดังกล่าวศาลฎีกา พิพากษาเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2531 ต่อมาวันที่ 22 พฤษภาคม 2532 จ. ฟ้องจำเลยทั้งสองขอให้ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายจำเลยทั้งสองกับ จ. ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยจำเลยทั้งสองยอมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ฝ่ายผู้ซื้อ ตามสัญญาและยอมรับเงินค่าที่ดินส่วนที่เหลือ ศาลชั้นต้น พิพากษตามยอม คดีถึงที่สุด และได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ฝ่ายผู้ซื้อแล้ว ดังนี้ เมื่อทรัพย์สินมรดก ของเจ้ามรดกคงเหลือที่ดินเพียงแปลงเดียวคือที่ดินพิพาท การที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้จำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกชำระเงินให้แก่ ว. กับพวกเป็นเงินประมาณ 22,000,000 บาทแต่จำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินมรดกเหลือเพียงพอจะชำระเงินให้แก่ ว. กับพวกและว. กับพวกก็จะบังคับคดีโดยนำที่ดินออกขายทอดตลาดซึ่งระหว่างนั้น จ. ผู้ซื้อก็ฟ้องจำเลยทั้งสองให้ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายฉบับลงวันที่ 4 เมษายน 2524 จำเลยทั้งสองจึงได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยยอมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทและยอมรับเงินค่าซื้อที่ดินส่วนที่เหลือและจำเลยทั้งสองได้นำเงินที่ได้ไปชำระแก่ ว. กับพวกแล้ว ถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้กระทำการตามหน้าที่ ของผู้จัดการมรดกโดยชอบเพราะหากให้ ว. กับพวกบังคับคดีโดยนำที่ดินพิพาทออกขายทอดตลาดก็อาจไม่ได้ราคาและอาจเกิดความเสียหายแก่ทายาทได้ ทั้งการที่จำเลยทั้งสอง ยอมปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายโดยโอนที่ดินพิพาทให้ แก่ ผู้ซื้อตามข้อสัญญา ก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองปฏิบัติผิดหน้าที่แต่อย่างใด แม้ขณะโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ยื่นฟ้องคดีนี้ ที่ดินพิพาทยังไม่ได้โอนไปยังบุคคลภายนอกยังเป็นมรดกที่จำเลยทั้งสองสามารถจะนำมาแบ่งปันแก่ทายาทได้ แต่เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนี้ได้มีการโอนที่ดินพิพาทไปยังบุคคลภายนอกแล้วจึงไม่เป็นมรดกที่จะนำมาแบ่งแก่ทายาทได้อีก ตามคำขอท้ายฟ้องที่ ม. ได้รับมอบอำนาจจาก จ. ให้ฟ้องคดีนี้ระบุว่าขอให้บังคับจำเลยในคดีดังกล่าวโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ ซึ่งก็คือ ม. นั่นเอง ที่สัญญาประนีประนอมยอมความ ระบุว่าให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ ม. จึงตรงกับ คำขอท้ายฟ้องเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมายศาลย่อมพิพากษตามยอมได้ประกอบการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทได้ทำตามสัญญา ประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอม ทั้งคดีดังกล่าว ก็ถึงที่สุดแล้ว การโอนที่ดินพิพาทจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนการโอน

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองชำระเงินแก่โจทก์ คนละ 16,100,000 บาท รวมเป็นเงิน 48,300,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จหากจำเลยทั้งสองไม่ชำระเงินให้นำที่ดินโฉนดเลขที่ 2180 ตำบลมหานาค (ปทุมวัน) อำเภอปทุมวัน (สำเพ็ง) กรุงเทพมหานคร ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระให้แก่โจทก์ทั้งสามจำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การต่อสู้คดี ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ที่ 1 และที่ 2 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ว่า โจทก์ที่ 1 และที่ 2 จะขอให้จำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกแบ่งมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 2180 ตำบลมหานาค (ปทุมวัน) อำเภอปทุมวัน (สำเพ็ง) กรุงเทพมหานคร ได้หรือไม่ และโจทก์ที่ 1 และที่ 2 มีสิทธิจะได้รับส่วนแบ่งคนละเท่าใด ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ต่างเป็นทายาทมีสิทธิได้รับมรดกของหลวงโทะณะวนิกพันธ์ เจ้ามรดก ส่วนจำเลยทั้งสองต่างเป็นทายาทและเป็นผู้จัดการมรดกของเจ้ามรดกตามคำสั่งศาล เจ้ามรดกมีทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกจำนวน 11 คน รวมทั้งโจทก์ที่ 1 ที่ 2 และจำเลยทั้งสอง เจ้ามรดกถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2507 มีทรัพย์สินเป็นมรดกหลายรายการ แต่ทรัพย์สินมรดกบางรายการ จำเลยทั้งสองได้จัดการแบ่งปันแก่ทายาทหมดแล้ว คงเหลือที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 2180 แปลงเดียวที่ยังไม่ได้แบ่งปันแก่ทายาท โจทก์ที่ 1 และที่ 2 จึงฟ้องคดีนี้ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2532 ขอให้จำเลยทั้งสองแบ่งมรดกที่ดินดังกล่าวแก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 เดิมเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2524 จำเลยทั้งสองในฐานะส่วนตัว และในฐานะผู้จัดการมรดกได้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินพิพาทให้นายจินดา ชัยรัตน์ ในราคา 30,000,000 บาท ฝ่ายผู้จะซื้อชำระราคาแล้ว 1,500,000 บาท ส่วนที่เหลือจะชำระในวันโอนกรรมสิทธิ์ สัญญาจะซื้อขายดังกล่าวโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ได้รู้เห็นและยินยอมให้จำเลยทั้งสองทำสัญญาด้วยต่อมานางวันดี นามนารถ กับพวกรวม 5 คน ทายาทของเจ้ามรดกฟ้องจำเลยทั้งสองขอแบ่งทรัพย์สินมรดก ศาลฎีกาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองแบ่งมรดกให้แก่นางวันดีกับพวกเป็นเงิน 12,328,712.70 บาท และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของจำนวนเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ถ้าจำเลยทั้งสองไม่ชำระให้เอาที่ดินพิพาทออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระแทน ซึ่งคดีดังกล่าวศาลฎีกาพิพากษาเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2531 ต่อมาวันที่ 22 พฤษภาคม 2532 นางเมรี รัตนราชชาติกุล ผู้รับมอบอำนาจจากนายจินดาฟ้องจำเลยทั้งสอง ขอให้ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขาย จำเลยทั้งสองกับนางเมรีตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยจำเลยทั้งสองยอมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ฝ่ายผู้ซื้อตามสัญญาและยอมรับเงินค่าที่ดินส่วนที่เหลือ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง คดีถึงที่สุด และได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ฝ่ายผู้ซื้อแล้วเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2534 ดังนั้น เห็นว่าทรัพย์สินมรดกของเจ้ามรดกคงเหลือที่ดินเพียงแปลงเดียวคือที่ดินพิพาท เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาให้จำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกชำระหนี้ให้แก่นางวันดีกับพวกเป็นเงินประมาณ 22,000,000 บาท แต่จำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินมรดกเหลือเพียงพอจะชำระหนี้ให้แก่นางวันดีกับพวก และนางวันดีกับพวกก็จะบังคับคดีโดยนำที่ดินออกขายทอดตลาด ซึ่งระหว่างนั้นนางเมรีในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากนายจินดาผู้ซื้อก็ฟ้องจำเลยทั้งสองให้ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายฉบับลงวันที่ 4 เมษายน 2524 จำเลยทั้งสองจึงได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยยอมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทและยอมรับเงินค่าซื้อที่ดินส่วนที่เหลือ และจำเลยทั้งสองได้นำเงินที่ได้ไปชำระแก่นางวันดีกับพวกแล้วถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้กระทำการตามหน้าที่ของผู้จัดการมรดกโดยชอบ เพราะหากให้นางวันดีกับพวกบังคับคดีโดยนำที่ดินพิพาท

ออกขายทอดตลาดก็อาจไม่ได้ราคาและอาจเกิดความเสียหายแก่ทายาทได้ ทั้งการที่จำเลยทั้งสอง ยอมปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายโดยโอนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ซื้อตามข้อสัญญาก็ถือไม่ได้ว่าจำเลย ทั้งสองปฏิบัติผิดหน้าที่แต่อย่างใดที่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ฎีกาทำนองว่า ขณะโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ยื่น ฟ้องคดีนี้ ที่ดินพิพาทยังไม่ได้โอนไปยังบุคคลภายนอกยังเป็นมรดกที่จำเลยทั้งสองสามารถจะนำมา แบ่งปันแก่ทายาทได้นั้น เห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ดังที่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ฎีกา แต่เมื่อ ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนี้ได้มีการโอนที่ดินพิพาทไปยังบุคคลภายนอกแล้วตั้งวินิจฉัยมาข้างต้น จึง ไม่เป็นมรดกที่จะนำมาแบ่งแก่ทายาทได้อีกส่วนที่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ฎีกาทำนองว่า ตามสัญญา ประนีประนอมยอมความที่โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่นางเมรีนั้นเป็นการไม่ชอบเพราะนางเม รีไม่ใช่คู่สัญญาจะซื้อขาย แต่คู่สัญญา คือนายจินดา ชัยรัตน์ การโอนที่ดินพิพาทจึงไม่ ชอบด้วยกฎหมายชอบที่ศาลจะเพิกถอนการโอนได้นั้น เห็นว่า ตามคำขอท้ายฟ้องที่นางเมรีได้รับ มอบอำนาจจากนายจินดาให้ฟ้องคดีนั้น ระบุว่า ขอให้บังคับจำเลยในคดีดังกล่าวโอนกรรมสิทธิ์ ที่ดินพิพาทให้แก่ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ซึ่งก็คือนางเมรีนั่นเอง ที่สัญญาประนีประนอมยอมความ ระบุว่าให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่นางเมรีจึงตรงกับคำขอท้ายฟ้อง เมื่อไม่ขัดต่อกฎ หมายศาลย่อมพิพากษได้ตามยอมได้ ประกอบการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทได้ทำตามสัญญา ประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาย่อมทั้งคดีดังกล่าวก็ถึงที่สุดแล้ว การโอนที่ดินพิพาท จึงชอบด้วยกฎหมายแล้วกรณีไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนการโอนปัญหาต่อไปมีว่า เมื่อขายที่ดินพิพาท แล้วและจำเลยทั้งสองได้รับเงินตามสัญญาจะซื้อขายมาอีก 28,500,000 บาท ยังมีเงินเหลือที่จะ แบ่งให้แก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 หรือไม่ กับโจทก์ที่ 1 และที่ 2 จะได้รับส่วนแบ่งคนละเท่าใด ได้ความว่า จำเลยทั้งสองได้นำเงินที่ได้จำนวน 22,313,856.34 บาท ไปชำระให้แก่นางวันดีกับพวกแล้วตาม เอกสารหมาย ล.18 และ ล.19 คงเหลือเงินอยู่ประมาณ 6,000,000 บาท ซึ่งนางเมรีพยานจำเลย เบิกความว่า นางเมรีได้หักไว้เป็นค่าจดทะเบียนโอนและค่าภาษีอากร ซึ่งต้องชำระประมาณ 7,000,000 บาท ตามข้อสัญญาซึ่งกำหนดว่าค่าจดทะเบียนการโอนและค่าภาษีอากรฝ่ายผู้ขายเป็น ผู้ออก ดังนี้ จึงไม่มีเงินเหลือที่จะนำมาแบ่งให้แก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ได้ ส่วนเงินมัดจำจำนวน 1,500,000 บาทก็ได้ความตามเอกสารหมาย ล.2 ล.4 และ ล.5 ว่า โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ได้รับส่วนแบ่ง ไปแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่เหลือทรัพย์มรดกที่จะนำมาแบ่งแก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 อีก ดังนั้น ปัญหาว่า โจทก์ที่ 1 และที่ 2 มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์มรดกคนละเท่าใดจึงไม่จำต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงพิพากษายืน

องค์คณะ

สมชัย สายเชื้อ · วิรัช เอื้ออังกูร · ธรรมบุญ โชคชัยพิทักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6856/2541>